

Zarządzenie Nr 18 Ministra Edukacji Narodowej

z dnia 29 września 1997 r.

w sprawie zasad i warunków organizowania przez szkoły i placówki publiczne krajoznawstwa i turystyki

(Dz. Urz. MEN Nr 9, poz. 40)

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 12 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67 poz. 329 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przedszkola, szkoły i placówki publiczne, zwane dalej "szkołami", mogą organizować i prowadzić różnorodne formy działalności w zakresie krajoznawstwa i turystyki.

2. w prowadzeniu tej działalności szkoły mogą współdziałać ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami, których przedmiotem działalności statutowej jest krajoznawstwo i turystyka.

§ 2. Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki służyć powinna w szczególności:

- 1) poznawaniu kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii,
 - 2) poszerzaniu wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego,
 - 3) wspomaganiu rodziny i szkoły w procesie wychowania,
 - 4) upowszechnianiu wśród dzieci i młodzieży zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,
 - 5) podnoszeniu kondycji zdrowotnej oraz sprawności fizycznej,
 - 6) poprawie stanu zdrowia dzieci i młodzieży pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie,
 - 7) upowszechnianiu form aktywnego wypoczynku,
- 8) przeciwdziałaniu patologii społecznej.

§ 3. Działalność, o której mowa w § 2, może być organizowana w ramach, zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.

§ 4. 1. Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki obejmuje następujące formy:

- 1) wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania, w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych,
- 2) wycieczki krajoznawczo-turystyczne, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych,
- 3) wycieczki turystyki kwalifikowanej i obozy wędrowne, w których udział wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych oraz posługiwania się specjalistycznym sprzętem,
- 4) imprezy krajoznawczo-turystyczne i turystyki kwalifikowanej. takie jak: biwaki, konkursy, turnieje, złazy, rajdy, rejsy, spływy, zloty,
- 5) imprezy wyjazdowe – związane z realizacją programu nauczania, takie jak: szkoły "zielone", "zimowe" i "ekologiczne" organizowane w szczególności dla dzieci i młodzieży pochodzących z terenów zagrożonych ekologicznie.

2. Uczestnicy wycieczek i imprez, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 4, powinni posiadać uprawnienia do posługiwania się sprzętem specjalistycznym, jeżeli taki obowiązek wynika z odrębnych przepisów.

§ 5. 1. Organizacja i program wycieczek i imprez powinny być dostosowane do wieku, zainteresowań i potrzeb uczniów, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej, stopnia przygotowania i umiejętności specjalistycznych.

2. Dla uczniów klas I–III szkoły podstawowej powinny być organizowane przede wszystkim wycieczki przedmiotowe i krajoznawczo-turystyczne na terenie najbliższej okolicy, macierzystego województwa i regionu geograficzno-turystycznego.

3. Dla uczniów klas IV–VIII szkoły podstawowej i dla uczniów szkół ponadpodstawowych powinny być organizowane przede wszystkim wycieczki przedmiotowe, krajoznawczo-turystyczne, turystyki kwalifikowanej i imprezy krajoznawczo-turystyczne na terenie macierzystego województwa, regionu geograficzno-turystycznego i kraju.

4. Uczniowie niepełnosprawni, o ile nie ma przeciwwskazań zdrowotnych, mogą brać udział w wycieczkach i imprezach, a organizatorzy tych wycieczek i imprez powinni zapewnić im warunki odpowiednie do specyficznych potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności.

§ 6. 1. Zwiedzanie parku narodowego, parku krajobrazowego lub rezerwatu przyrody powinno odbywać się po oznakowanych szlakach turystycznych.

2. Obozy wędrownie powinny być organizowane po trasach przygotowanych przez właściwe podmioty działające w zakresie turystyki kwalifikowanej.

3. Zasady organizacji wycieczek i zbiorowych imprez turystycznych i sportowych w górach określają odrębne przepisy.

4. Przy ustalaniu bazy noclegowej dla wycieczek i imprez należy uwzględniać istniejącą, bazę szkolnych schronisk młodzieżowych

§ 7. 1. Szkoły mogą organizować wyjazdy zagraniczne w formach, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2–4.

2. Zgodę na zorganizowanie wyjazdów, o których mowa w ust. 1, wydaje dyrektor szkoły po zawiadomieniu organu prowadzącego i organu sprawującego nadzór pedagogiczny.

3. Zawiadomienie powinno zawierać:

- 1) nazwę kraju,
- 2) czas pobytu,
- 3) program pobytu,
- 4) imię i nazwisko kierownika oraz opiekunów,
- 5) listę uczniów biorących udział w wyjeździe wraz z określeniem ich wieku.

§ 8. Udział uczniów małoletnich w wycieczkach (z wyjątkiem przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych) i imprezach wymaga zgody rodziców albo opiekunów prawnych.

§ 9. 1. Wycieczka lub impreza powinna być należycie przygotowana pod względem programowym i organizacyjnym, a także omówiona ze wszystkimi uczestnikami w zakresie celu wycieczki, trasy, zwiedzanych obiektów, harmonogramu i regulaminu.

2. Szkoła organizująca wycieczkę lub imprezę zobowiązana jest do zapewnienia właściwej opieki i bezpieczeństwa jej uczestnikom.

3. Szczegółowe zasady dotyczące zapewnienia opieki i bezpieczeństwa podczas wycieczek i imprez krajoznawczo-turystycznych określają odrębne przepisy.

§ 10. 1. Program wycieczki lub imprezy organizowanej przez szkołę, listę uczestników oraz imię i nazwisko kierownika i opiekunów określa karta wycieczki lub imprezy, którą zatwierdza dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba.

2. Wzór karty wycieczki lub imprezy stanowi załącznik do zarządzenia.

§ 11. 1. Kierownikiem wycieczki krajoznawczo-turystycznej powinien być nauczyciel lub w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna pełnoletnia osoba będąca instruktorem harcerskim albo posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, organizatora turystyki, instruktora krajoznawstwa lub zaświadczenie o ukończeniu kursu kierowników wycieczek szkolnych.

2. Kierownikiem wycieczki turystyki kwalifikowanej powinien być nauczyciel posiadający uprawnienia wymienione w ust. 1, albo kwalifikacje trenera lub instruktora w odpowiedniej dyscyplinie sportu, lub w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna pełnoletnia osoba posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej albo instruktora krajoznawstwa.

3. Kierownikiem grupy uczniów uczestniczących w imprezie krajoznawczo-turystycznej i turystyki kwalifikowanej może być osoba posiadająca uprawnienia wymienione w ust. 1 lub 2, w zależności od rodzaju imprezy.

4. Kierownikiem obozu wędrownego powinien być nauczyciel posiadający zaświadczenie o ukończeniu kursu dla kierowników obozów wędrownych lub w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły inna pełnoletnia osoba posiadająca uprawnienia wymienione w ust. 2.

5. Kierownik lub opiekun uczniów biorących udział w wyjeździe zagranicznym – w zależności od pełnionej funkcji – powinien odpowiednio posiadać uprawnienia wymienione w ust. 1–4 lub spełniać wymagania określone w § 13 ust. 1.

6. Kierownik lub opiekun, o którym mowa w ust. 5, powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym porozumiewanie się w kraju docelowym.

§ 12 1. Do podstawowych obowiązków kierownika wycieczki lub imprezy należy:

- 1) opracowanie z udziałem uczestników szczegółowego programu i harmonogramu oraz wypełnienie karty wycieczki lub imprezy,
- 2) opracowanie regulaminu i zapoznanie z nim wszystkich uczestników,
- 3) zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki lub imprezy oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie,
- 4) zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania,
- 5) określenie zadań dla opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki lub imprezy,
- 6) nadzór nad zaopatrzeniem uczestników w niezbędny, sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy,
- 7) organizacja transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników,
- 8) podział zadań wśród uczestników,
- 9) dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy,
- 10) podsumowanie, ocena i rozliczenie finansowe wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu.

§ 13. 1. Opiekunem wycieczki lub imprezy powinien być nauczyciel albo w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły – inna pełnoletnia osoba.

2. Do podstawowych obowiązków opiekuna należy:

- 1) sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczestnikami,
- 2) współdziałanie z kierownikiem w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy,
- 3) nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczestników, ze szczególnym uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa,
- 4) nadzór nad wykonywaniem przez uczestników przydzielonych zadań,
- 5) wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika.

§ 14. Uczestnicy wycieczek i imprez powinni być objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków, a w przypadku wyjazdu zagranicznego – ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia.

§ 15. Szkolna działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki może być finansowana ze środków pozabudżetowych, w szczególności:

- 1) z odpłatności uczniów biorących w niej udział,
- 2) ze środków pochodzących z działalności samorządu uczniowskiego i organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły,
- 3) ze środków wypracowanych przez uczniów,

4) ze środków przekazanych przez radę rodziców lub radę szkoły, a także osoby fizyczne i prawne.

§ 16. Kierownicy i opiekunowie wycieczek i imprez nie ponoszą kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia, wydatki z tego tytułu pokrywa się ze środków, o których mowa w § 15.

§ 17. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Załącznik do zarządzenia Nr 18 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 września 1997 r.

KARTA WYCIECZKI/IMPREZY

Cel i założenia programowe wycieczki/imprezy

.....

.....

Trasa wycieczki/imprezy

.....

.....

Termin ilość dni klasa

Liczba uczestników

Kierownik (imię i nazwisko)

Liczba opiekunów

Środek lokomocji

OŚWIADCZENIE

Zobowiązuję się do przestrzegania przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa na wycieczkach i imprezach dla dzieci i młodzieży.

Opiekunowie wycieczki/imprezy Kierownik wycieczki/imprezy
(imię i nazwisko oraz podpis) (podpis) n
.....
.....
.....

HARMONOGRAM WYCIECZKI/IMPREZY

Data i godz.	km	Miejscowość	Program	Adres punktu noclegowego i żywieniowego

Adnotacje organu prowadzącego
i sprawującego nadzór pedagogiczny

Zatwierdzam
.....
Pieczęć i podpis
dyrektora szkoły